

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Іван МЕЛЬНИЧУК, 1995 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2020 році Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування», працює в ОКП "Івано-Франківське Обласне Бюро Технічної Інвентаризації" на посаді «інженера з технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна», м. Івано-Франківськ, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Політологія».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 20.051.210, утворена наказом ректора Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ від 28.05.2026 року, № 702 у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –	Василя КЛИМОНЧУКА, доктора політичних наук, професора, професора кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Рецензентів –	Мар'яни МІЩУК, кандидата політичних наук, доцента, доцента кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Іванни ЛОМАКИ, кандидата політичних наук, доцента, доцента кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
Офіційних опонентів –	Миколи ПАЛІНЧАКА, доктора політичних наук, професора, декана факультету міжнародних економічних відносин Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» Олександра САГАНА, доктора філософських наук, професор, завідувача відділенням релігієзнавства Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України

на засіданні 6 серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки Івану МЕЛЬНИЧУКУ на підставі публічного захисту дисертації «Політико-правові засади державно-релігійних відносин в сучасній Україні» за спеціальністю 052 Політологія.

Дисертацію виконано в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника, Міністерство освіти і науки України, м. Івано-Франківськ.

Науковий керівник: Юлія КОБЕЦЬ, кандидатка політичних наук, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, доцент кафедри політичних наук.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає в тому, що *уперше*:

- запропоновано нову концептуальну модель аналізу міжконфесійних відносин, яка інтегрує підходи вітчизняних і зарубіжних науковців та враховує специфіку трансформації українського релігійного ландшафту під впливом глобалізаційних процесів і конфліктних чинників. Досліджено сучасні форми міжрелігійної напруженості та конфліктів, систематизовані за джерелами, способами прояву та рівнем впливу на соціальну стабільність. Здійснено комплексний аналіз нормативно-правових актів України щодо регулювання відносин держави і релігійних організацій із врахуванням практики їх реалізації, виявлено правові прогалини та суперечності між державним і канонічним правом, що дозволяє визначити напрями їх гармонізації. Розроблено пропозиції спрямовані на вдосконалення державної політики щодо релігії і Церкви з урахуванням сучасних викликів і конфліктних ситуацій.

- комплексно досліджено роль релігійних організацій у політичних процесах України, зокрема в умовах збройної агресії Російської Федерації, встановлено механізми впливу релігійних інституцій на політичну соціалізацію вірян та способи використання релігії політичними акторами для зміцнення влади.

удосконалено:

- понятійно-категоріальний апарат теорії міжконфесійних відносин, зокрема сформульовано їх розуміння як політико-правової категорії, що дозволяє виділити ключові механізми взаємодії держави та релігійних організацій у сучасних умовах зовнішньої агресії та внутрішньополітичних проблем.

набули подальшого розвитку:

- теоретичні уявлення про сутність державної політики щодо релігії і Церкви; особливості міжконфесійних стосунків, зокрема в контексті розвитку екуменічного руху; суспільно значущу діяльність церков та релігійних організацій у рамках міжконфесійного діалогу; благодійну діяльність церковно-релігійних організацій в умовах агресії РФ проти України; церковно-релігійні і державно-політичні аспекти міжконфесійних відносин у контексті міжнародної діяльності держави. Отримані результати дозволяють визначити специфіку функціонування релігійних організацій у кризових соціально-політичних умовах та оцінити їхній потенціал щодо стабілізації суспільства.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у можливості застосування його результатів для вдосконалення чинного законодавства, розробки державних програм із забезпечення свободи віросповідання та оптимізації механізмів міжконфесійної взаємодії, а також у практичній реалізації державної політики щодо релігії і Церкви, діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та релігійних організацій, громадських об'єднань з метою запобігання конфліктним ситуаціям та зміцнення міжконфесійного діалогу.

Дисертаційна робота складається зі вступу та трьох розділів, поділених на підрозділи. Дослідження завершується загальними висновками. Робота містить 10 таблиць, 2 рисунки. Загальний обсяг дисертації становить 293 сторінку, з них 213 сторінок основного тексту. Список використаних джерел налічує 382 найменування.

Дисертація відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (зі змінами) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», що відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 №44 (зі змінами).

Здобувач має 9 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 статті у наукових фахових видань України (категорії Б) та 6 матеріалів і тез міжнародних та всеукраїнських конференцій, що відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 №44 (зі змінами):

1. Мельничук І. Всеукраїнська рада церков і релігійних організацій як об'єднавчий центр релігійної єдності в часі війни рф проти України. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія* / Карпатський національний університет імені Василя Стефаника. 2024. Вип.17. С. 138–145.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-17-18>

<https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/issue/view/19/19>

2. Мельничук І. Б. Гудь Як об'єднати українське православ'я? *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія* / Карпатський національний університет імені Василя Стефаника. 2024. Вип. 19. С. 254–262.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-18-24>

<https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/view/161/158>

3. Мельничук І. Закон України «Про захист конституційного ладу у сфері діяльності релігійних організацій» (2024) – політико-правові підстави прийняття і ймовірні наслідки для православних церков в Україні. *Літопис Волині : Всеукраїнський науковий часопис*. 2024. Число 31. С. 162–169.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2024.31.25>

<http://litopys.volyn.ua/index.php/litopys/article/view/566/497>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

1. Василь КЛИМОНЧУК – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

2. Мар'яна МІЩУК – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

3. Іванна ЛОМАКА – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

4. Микола ПАЛІНЧАК – доктор політичних наук, професор, декан факультету міжнародних економічних відносин Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет».

Оцінка позитивна, зауважень немає.

5. Олександр САГАН – доктор філософських наук, професор, завідувач відділенням релігієзнавства Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України, провідний науковий співробітник.

Оцінка позитивна, зауважень немає.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 20.051.210 Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Міністерства освіти і науки України, м. Івано-Франківськ, присуджує Івану МЕЛЬНИЧУКУ ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 052 Політологія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Василь КЛИМОНЧУК